

EDD DERS 4: GÖNDERME SÜRECİ VE FORMAL-İNFORMAL DEĞERLENDİRME

Prof. Dr. Tevhide Kargın

Gönderme Süreci

- Gönderme süreci, gönderme öncesi süreçte özel gereksinimli olarak belirlenen bireylere yönelik uygulanan müdahale programının etkili olmadığı durumlarda başlatılan bir süreçtir.

Gönderme Sürecinin Amacı

- Gönderme sürecinin temel amacı, öğrencinin özel eğitim hizmetleri için uygun olup olmadığına karar vermektir.
- Bu süreçte, gönderme öncesinde öğrenci hakkında toplanan bilgiler, yapılan müdahaleler raporlaştırılır.
- Gönderme sürecinde raporlaştırma, öğrencinin kapsamlı değerlendirmesinde göz önünde bulundurulması gereken konulara ilişkin veri sağlamak amacını taşır.

Gönderme raporunda bulunması gereken bilgiler:

- Öğrenci hakkında sahip olunan endişelerin betimlenmesi,
- Problemin ne zaman (gün ve zaman), nerede (örn. bahçede ya da sınıfta) ve hangi etkinlik sırasında (örn. küçük grup çalışmasında ya da işbirliği etkinliklerinde) ortaya çıktığının yazılı açıklaması,

Gönderme raporunda bulunması gereken bilgiler:

- Yapılan uyarlamaların, kullanılan stratejilerin ve problemi çözmek için uygulanan müdahalelerin yazılı kaydı,
- Müdahale programının oluşturulmasına yardım eden, uygulayan ve/veya müdahale planını izleyen bireylerin (örn. okuldaki uzman personel, yardımcı öğretmen, aile ve akran) isimleri,
- Başarıyla uygulanan ve başarısız olan müdahalelerin neler olduğunun yazılı açıklaması.

Gönderme Süreci...

- Öğrencinin ayrıntılı değerlendirme için Rehberlik Araştırma Merkezlerine gönderilmesi aşamasında ailenin onayı alınmalı, sürece ilişkin tüm bilgiler aile ile paylaşılmalıdır.
- Gönderme raporunda öğrenci hakkında verilen bilgilerin tanımlayıcı olması, gözlenebilir ve ölçülebilir olması önemlidir.

Ayrıntılı Değerlendirme Süreci

- Rehberlik Araştırma Merkezleri tarafından gerçekleştirilen ayrıntılı değerlendirme süreci, gönderme öncesinde uygulanan müdahale programında gelişme göstermeyen ya da beklenenin altında gelişme gösteren öğrencinin çok yönlü değerlendirilmesi sürecidir.
- Ayrıntılı değerlendirme süreci bir ekip tarafından gerçekleştirilir.
- Ailenin de içinde bulunduğu ekip üyeleri, öğrenciyi kendi uzmanlık alanlarına göre değerlendirirler.

- Ayrıntılı değerlendirme s¼recinde, ¼đrenci hakkında ¼ok y¼nl¼ bilgi toplanmaya ¼alıřılır.
- Formal değerlendirme ara¼ları kullanılır.
- Daha ¼nce ilk belirleme aşamasında kullanılan informal değerlendirme ara¼ları (programa dayalı değerlendirme aracı, ¼alıřma ¼rneęi analizi, hata analizi ve g¼zlem) ile birlikte formal bilgi desteklenir.

Özel Eğitim Hizmetleri İçin Uygunluğuna Karar Verme

- Rehberlik Araştırma Merkezleri aracılığı ile yapılan ayrıntılı değerlendirme süreci sonunda öğrencinin özel eğitim hizmetleri için uygun olup olmadığına karar verilir.
- Bu değerlendirme sonucunda öğrenci için 3 farklı karar verilebilir. Bunlar:

Ayrıntılı Değerlendirme Sürecinde Olası Kararlar:

- Hiçbir özel eğitim desteğine gerek kalmadan tekrar aynı sınıfta eğitim görmesi kararı.
- Kaynaştırma öğrencisi olarak genel eğitim sınıfında yani kendi sınıfında eğitim görmesi ve öğrenci için bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanması kararı.
- Öğrencinin kendisiyle aynı engel grubundaki bireylerle birlikte özel eğitim okulunda/sınıfında hazırlanacak bireyselleştirilmiş eğitim programı doğrultusunda eğitimini sürdürmesi kararı şeklindedir.

BİR ÇOCUĞUN ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİ İÇİN UYGUNLUĞUNA NASIL KARAR VERECEĞİZ?

- 1. Öğrenci engelli olarak tanılanmış olmalıdır.
- 2. Yetersizlik çocuğun eğitsel potansiyeli üzerinde olumsuz etkiye yol açmalıdır.
- 3. Öğrenci bu gereksinimlerini karşılamak için özel olarak düzenlenmiş programlara, hizmetlere gereksinim duymalıdır.

İNFORMAL DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ NEDİR ?

- İnfornal değerlendirme yöntemleri eğitimsel hedeflerin oluşturulması için öğrencinin performans düzeyine ilişkin bilgi elde etmek üzere kullanılan yöntemlerdir.
- Öğrenciyi diğer öğrencilerle karşılaştırmaktan daha çok kendi içinde karşılaştırır ve bir becerideki ustalığını ölçer.

İnformal Değerlendirme Araçları

- Gözlem
- Görüşme
- Kontrol listeleri/ kaba değerlendirme araçları
- Envanterler
- Çalışma örneği analizi
- Hata analizi
- Ölçüt bağımlı testler
- Ev ödevleri, sınavlar ve sınıf içi çalışmalar
- **TÜM BU ARAÇLAR GELİŞİMSEL SIRAYI YA DA MÜFREDATI TEMEL ALARAK HAZIRLANABİLİR.**

İNFORMAL DEĞERLENDİRMEİNİN FORMAL DEĞERLENDİRME DEN FARKI NEDİR?

Formal değerlendirilmede öğrenci performansı, bir norm grubuyla karşılaştırılır.

İnformal değerlendirilmede ise, öğrencinin performansı müfredatta yer alan konularla ya da belirli bir sınıfın davranış ölçütleriyle karşılaştırılır.

- İnfornal değerlendirme araçları standardize edilmemiştir ve geçerlik – güvenirlik gibi teknik verilere sahip değildirler.
- Formal değerlendirme araçları ise teknik ölçütlere sahiptirler.

- Formal değerlendirme araçlarında uygulama, puanlama, gereken zaman ve uygulayıcıların uyması gereken davranışlar belirlenmiştir.
- Ayrıca formal değerlendirme araçları teknik ve uygulamaya ilişkin bilgileri içeren el kitabına sahiptirler.
- İnfomal değerlendirme araçlarının önceden hazırlanmış el kitapları olmayabilir.

- Formal değerlendirme araçları genellikle daha geniş bir davranış örneklemiyle değerlendirme yaparken;
- İnfomal değerlendirme araçları bir müfredat alanı içinde yer alan alt becerileri yoğunlaşarak ayrıntıları ile tanımlarlar.

İNFORMAL DEĞERLENDİRMENİN AVANTAJLARI NELERDİR?

- Öğrencinin güçlü ve zayıf yönlerini ortaya çıkarır.
- Öğretim programının planlanmasını ve uygulanmasını kolaylaştırır.
- İlerlemenin gözlenmesine olanak sağlar
- Öğretmen yapımı ölçüt bağımlı testler müfredatla doğrudan bağlantı kurulmasını sağlar

İNFORMAL DEĞERLENDİRMENİN DEZAVANTAJLARI NELERDİR?

- Puanlama, uygulama ve sonuçları raporlaştırmada gereken personel ve zamanlama konusunda diğer değerlendirme yöntemlerinden daha etkilidir.
- Öğretmenler tarafından etkili olarak uygulanabilir. Böylece değerlendirme sürecinde öğretmenler de rol almış olurlar.

İNFORMAL DEĞERLENDİRMENİN DEZAVANTAJLARI NELERDİR?

- Öğretmen yapımı informal değerlendirme araçlarının hazırlanışı ve kullanılışı zaman alabilir.
- Bu araçların hazırlanması öğretmenin yeterliliği ile sınırlıdır.
- Öğretim programıyla paralellik sağlanamayabilir.

İNFORMAL DEĞERLENDİRMENİN DEZAVANTAJLARI NELERDİR?

- Davranışsal beceriler ve düzeyleri iyi sıralanmamışsa program oluşturmaya kullanışlı veri sağlamazlar.
- Geçerlik-güvenirlik gibi teknik ölçütlere sahip olmadıkları için dikkatle oluşturulmazlarsa, program planlama ve belirli eğitim alanlarının tanımlanmasında yetersiz kalırlar

FORMAL DEĞERLENDİRME

- Norma dayalı değerlendirme
- Standart testlerle yapılan değerlendirme
  - Sınıflama/ yetersizliğin derecesi
  - Yerleştirme
- +
informal bilgi

Formal Değerlendirme

- Norma dayalı testler/ standart testler
  - Çocuğun performansını
    - Yaş, cinsiyet vb. özellikler yönünden benzer çocukların normları ile karşılaştırır.
    - Çocuğun norm grubu içindeki yeri belirlenir.
    - Çocuğun norm grubuna göre ortalama- ortalama altı ya da üstü olduğuna karar verilir.
    - Çocuğun farklı alanlardaki performansı karşılaştırılır. Güçlü-zayıf yönleri ile bir örüntü oluşur.

Formal değerlendirme

- Zeka testleri
- Genel yetenek testleri
- Standart başarı testleri
- Gelişim envanterleri

Formal Değerlendirme ve Avantajları

- Benzer yaş grubu içinde çocuğun yeri belirlenir.
- Normlarının olması belirli yaşlar için ortalama ya da beklenen performansı gösterir.
- Çocuğun farklı testler ya da alanlardaki performansı elde edilir.

Formal Değerlendirme ve Sınırlılıkları

- Program hazırlamaya yardım etmez
- Etiketleme

Formal Değerlendirme Sürecinde Yaşanan Sorunlar

- Uygun aracın seçilememesinden kaynaklı sorunlar
- Testörden kaynaklanan sorunlar
- Değerlendirme yaklaşımından kaynaklanan sorunlar
- Seçilen ölçme aracının özelliğinden kaynaklanan sorunlar
- Ölçme aracının uygulama, puanlama ve yorumlanmasına ilişkin sorunlar.

Uygun araç seçiminde ölçütler

- Amaca uygun
- Pratik ölçütleri
  - Testin uzunluğu
  - Uygulanış kolaylığı
  - Fiyatı
  - Başka formlarının olması
  - Ulaşma kolaylığı
  - Teknik özellikleri
    - Geçerlik
    - Güvenirlik
    - Standardizasyon
    - Norm

